

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการบูรณาการทางวัฒนธรรมกับการมีส่วนร่วมของกลุ่มสตรีในการพัฒนาชนบท และโครงสร้างเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการบูรณาการทางวัฒนธรรมกับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบท ตลอดจนผลของการบูรณาการทางวัฒนธรรมกับการมีส่วนร่วมของสตรีในการพัฒนาชนบท ทั้งนี้โดยเลือกใช้หมู่บ้านป่าไผ่ ตำบลแม่โป่ง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ และหมู่บ้านล่องเต๋อ ตำบลประตูป่า อำเภอเมืองจังหวัดลำพูน สำหรับผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบด้วยกลุ่มสตรีที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกของกลุ่ม กลุ่มบุรุษ กลุ่มผู้สูงอายุ และกลุ่มผู้นำทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งนี้ในการศึกษาได้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งกระทำโดยการนำเอาเทคนิค PRA , AIC , การระดมความคิดเห็น , สัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม รวมทั้งการสังเกตทั้งแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วม

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบของการรวมกลุ่มของสตรีในการพัฒนาชนบทแบบบูรณาการประกอบด้วย 2 รูปแบบคือ 1.การรวมกลุ่มตามธรรมชาติ ซึ่งเป็นลักษณะการรวมกลุ่มที่เกิดขึ้นในวิถีของชุมชน ด้วยความมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือระหว่างกันทั้งในยามปกติและยามวิกฤตของชีวิต ตลอดจนการตอบสนองพลังศรัทธาในความสัมพันธ์ต่อเพื่อนมนุษย์ และความเชื่อต่อพลังอำนาจของธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ 2. การรวมกลุ่มแบบเป็นทางการ ซึ่งเป็นการรวมกลุ่มที่เกิดจากการสนับสนุนจากหน่วยงานจากภาครัฐหรือเอกชน โดยพัฒนาจากกลุ่มตามธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชน สำหรับกิจกรรมในการรวมกลุ่มประกอบด้วย การรวมกลุ่มเพื่อกิจกรรมเชิงสังคมและการรวมกลุ่ม เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งแนวคิดสำคัญของการรวมกลุ่มคือ การบูรณาการวัฒนธรรม ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1. การบูรณาการบทบาททางเพศระหว่างหญิงชายในการร่วมคิดร่วมทำ เพื่อการสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่ครอบครัวและชุมชน โดยใช้รากฐานลักษณะจำเพาะทางวัฒนธรรมของชุมชนที่เปิดโอกาสให้ผู้หญิงมีบทบาทในกิจกรรมทางสังคม ทั้งเกี่ยวกับพิธีกรรมด้านความเชื่อ อำนาจเศรษฐกิจ และการศึกษา 2.การบูรณาการองค์ความรู้ดั้งเดิมกับศาสตร์สมัยใหม่ จากการปรับประยุกต์ใช้ต้นทุนพลังทางสังคมที่สั่งสมในชุมชน ทั้งภูมิปัญญา เทคโนโลยี และทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน กับเทคนิควิธีการสมัยใหม่ ผสมผสานกับสามัคคีธรรมของชุมชน ก่อเกิดเป็นแนวทางการพัฒนาของชุมชน 3. การบูรณาการวิถีชุมชนกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมให้มี

ความสอดคล้องและเท่าทัน โดยการเชื่อมประสานบทบาทของผู้หญิงในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม และระบบดั้งเดิม ภายใต้ระบบคิดตามแนวพุทธศาสตร์ ซึ่งมีความเกื้อกูลระหว่างเพื่อนมนุษย์ และสรรพสิ่งรอบด้าน

ในส่วนของโครงสร้างที่ส่งผลต่อการบูรณาการทางวัฒนธรรมของกลุ่มสตรีเพื่อการพัฒนาชนบทประกอบด้วย 1.รูปแบบของโครงสร้างในการรวมกลุ่มที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างแนวตั้งและแนวนอน ซึ่งพบว่า ในโครงสร้างการบริหารกลุ่มได้มีการกำหนดบทบาทสถานภาพของสมาชิกไว้อย่างชัดเจน หากแต่ในทางปฏิบัติพบว่า มีการปรับยืดหยุ่นตามสถานการณ์ และให้ความสำคัญต่อระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มทั้งด้านการจัดการและผลประโยชน์ 2. การแบ่งงานที่มีการบูรณาการวัฒนธรรมทางเพศระหว่างหญิงชาย ซึ่งพบว่า ในการรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนาของสตรีมิได้กีดกันบุรุษออกจากกระบวนการ 3.การคงลักษณะจำเพาะทางเพศของผู้หญิงทำให้บทบาทในการรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนาของผู้หญิงได้รับการสนับสนุนจากชายและผู้สูงอายุลดวัฒนธรรมการต่อต้านจากภายในชุมชนต่อบทบาทในการรวมกลุ่มของผู้หญิง 4.ระบบบริหารจัดการตามแนววัฒนธรรมชุมชน ซึ่งเน้นความเอื้ออาทร การเคารพระหว่างกันและกลไกสายใยความเป็นเครือญาติ

สำหรับเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลต่อการบูรณาการทางวัฒนธรรมของกลุ่มสตรีเพื่อการพัฒนาชนบท ประกอบด้วย 1.ความพยายามเพื่อการแก้ไขปัญห เศรษฐกิจและสวัสดิการของครัวเรือนและชุมชน 2. ลักษณะจำเพาะทางวัฒนธรรมของชุมชนที่สนับสนุนบทบาททางเพศของผู้หญิงและมีความเหนียวแน่นของสายใยความผูกพันทางสังคมระหว่างกัน 3. สภาพแวดล้อมทางกายภาพของชุมชนที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา 4. คุณลักษณะของสมาชิกในกลุ่ม 5.การสนับสนุนจากองค์กรภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน

ด้วยกระบวนการและกลไกของการบูรณาการทางวัฒนธรรมของกลุ่มสตรีได้ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในระดับบุคคลและระดับชุมชน กล่าวคือ สตรีได้เกิดการศึกษาเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม มีการพัฒนาวิธีคิดที่ลึกซึ้ง ก่อเกิดโลกทัศน์ในด้านสุขอนามัย เศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรม สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาตนเอง ครอบครัว และชุมชน ก่อเกิดเป็นแรงผลักดันสำคัญในการสร้างความสามารถในการพึ่งตนเองของครัวเรือนและชุมชน ก่อเกิดเป็นปรากฏการณ์ที่แสดงถึงการยอมรับในบทบาทและพลังศักยภาพของสตรีในการพัฒนาชนบท